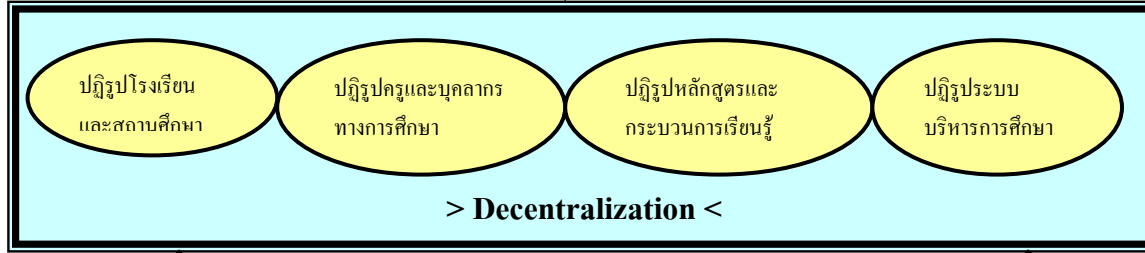

แผนผังแนวคิด 1 : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร

การปฏิรูปการศึกษา (Educational Reform)

Whole School Reform : WSR

National Standards

School – Based Management : SBM

Standard – Based Education : SBE

*** มีต่อหน้าถัดไป

ความหมายและแนวคิดที่มา :

การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียนโดยใช้คณะกรรมการในโรงเรียน (School Council) ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหาร โรงเรียน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

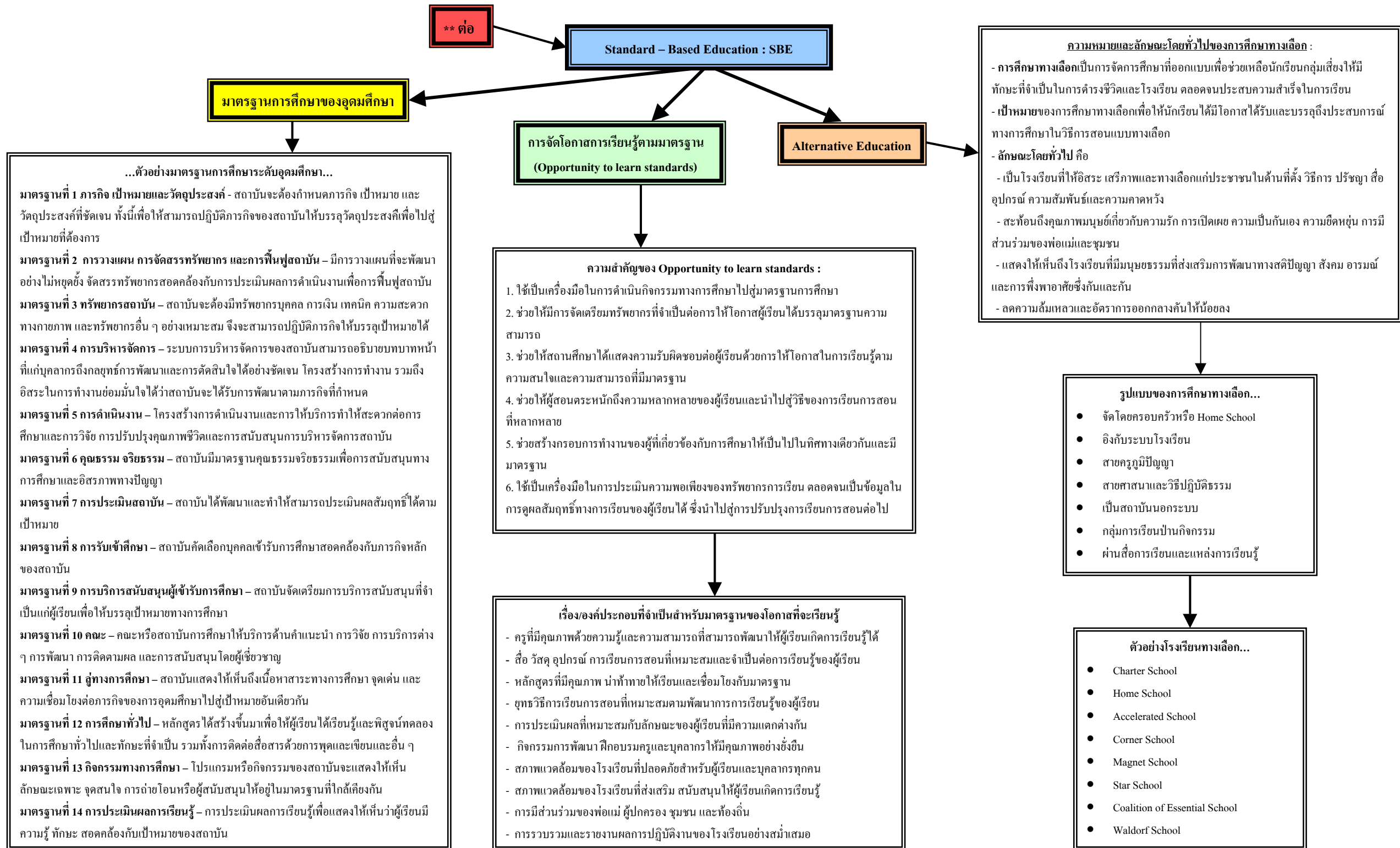
ความคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาที่เริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1980 โดยได้รับอิทธิพลมาจากความสำเร็จขององค์กรทางอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้ผลงานมีคุณภาพ มีกำไร และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก

หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)
4. หลักการบริหารตนเอง (Self - Managing) โดยปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเองด้วยวิธีที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบายของชาติ

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน :

1. จัดทำมาตรฐานสาระความรู้ หรือมาตรฐานหลักสูตรกลุ่มวิชาต่าง ๆ
2. จัดทำมาตรฐานการประเมิน (performance standard) ในระดับประเทศของแต่ละช่วงชั้นปีที่ชัดเจน ถูกต้องและสอดคล้องกับมาตรฐานสาระความรู้หรือมาตรฐานหลักสูตร
3. จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งสนับสนุนที่จะทำให้การจัดการศึกษาตามมาตรฐานเป็นไปด้วยดี เช่น ให้การแนะนำ ส่งเสริมท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร
4. การลงทุนเพื่อจัดเตรียมระบบเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อตอบสนองการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน
5. จัดเตรียมระบบการศึกษาต่อเนื่อง การฝึกหัด อบรมครู การปฏิรูปโรงเรียนให้ตอบสนองการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน
6. จัดเตรียมงบประมาณ เพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน โดยให้เกิดความเสมอภาค สร้างแรงจูงใจให้เกิดความสำเร็จ และการสร้างความยืดหยุ่น เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น

คำอธิบายแผนผังแนวคิด 1

เรื่อง “ มิติใหม่ของการบริหารการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร ”

การกระจายอำนาจในทางการศึกษานั้น จะเน้นการกระจายอำนาจจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 เป็นตัวผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น ซึ่งการปฏิรูปการศึกษานั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและระบบสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือหรือเทคโนโลยี ที่สำคัญคือการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมใหม่ สำหรับสาเหตุที่ต้องปฏิรูปการศึกษา ก็เพราะสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และระบบการจัดการศึกษาของไทยไม่สามารถปรับตัวได้ทันจึงจำเป็นต้องเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้เด็กเยาวชนและคนไทยเป็นคนดี มีคุณภาพ โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ให้ความสำคัญกับการปฏิรูป 5 ด้าน คือ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาและจากการปฏิรูปการศึกษาข้างต้นก่อให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับ**การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM)** เป็นรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาที่เริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1980 โดยได้รับอิทธิพลมาจากความสำเร็จขององค์การทางอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้ผลงานมีคุณภาพ มีกำไร และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก จากตัวอย่างนี้ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพการศึกษาของวงการศึกษาค้นคว้าและค้นพบที่เน้นอยู่แต่ในระดับการจัดการเรียนการสอน หันมาให้ความสนใจการพัฒนาในระดับองค์กรและการบริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียน โดยมุ่งปรับโครงสร้างการบริหารโรงเรียน มีการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนมากขึ้น มีการบริหารงบประมาณ พัฒนาหลักสูตร และพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน รวมทั้งการจัดให้ผู้ที่รับผิดชอบการปฏิบัติในระดับโรงเรียนและผู้ที่ใช้บริการของโรงเรียนได้มีบทบาทร่วมกันในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในระดับโรงเรียนโดยตรง แนวคิดดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการบริหารจัดการโรงเรียนโดยกระบวนการตัดสินใจร่วมกันขึ้นโดยในช่วงปลาย ทศวรรษ 1980 ได้มีการใช้การบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานเกิดขึ้นหลายรูปแบบในสหรัฐอเมริกาและได้รับความนิยมในประเทศต่าง ๆ โดยหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

แต่เดิมนั้นการศึกษาและหลักสูตรได้ถูกกำหนดมาจากส่วนกลางแล้วกระจายให้ท้องถิ่นนำไปปฏิบัติให้ได้ตามที่ส่วนกลางกำหนด ลักษณะเช่นนี้จากอดีตที่ผ่านมาทำให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่าการศึกษาที่จัดขึ้นนั้นมิได้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและของนักเรียนโดยตรง แนวคิดเรื่อง **การ**

ศึกษาตามมาตรฐาน (Standard-Based Education: SBE) จึงเป็นนวัตกรรมใหม่อย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งแก้ไขข้อพิพาทดังกล่าว ซึ่งจะมีการกล่าวถึงมาตรฐานทางการศึกษา (educational standards) อยู่มาก เนื่องจากการศึกษาตามมาตรฐานถือว่าเป็นระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน กล่าวคือ เป็นสิ่งที่ควรรู้และสามารถทำได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ระบบการศึกษาทั้งหมดจึงถูกกำหนดด้วยมาตรฐาน การพัฒนามาตรฐานความรู้ ความสามารถ จึงต้องกระทำด้วยความละเอียด รอบคอบ ต้องอาศัยนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่ายมาทำงานร่วมกัน และนอกจากจะมีการพัฒนามาตรฐานกันในหลายระดับแล้ว ยังมีการกำหนดมาตรฐานในหลายด้านที่ประกอบกันเป็นภาพรวมของการจัดการศึกษาด้วย ได้แก่ มาตรฐานของหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล โรงเรียนหรือสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อให้ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับมาตรฐานดังกล่าวไปดำเนินงาน จัดการศึกษาสำหรับท้องถิ่นของตนเอง ในส่วนของสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษา นับตั้งแต่การออกแบบจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานที่ประเทศได้กำหนดไว้ ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรนั้นมีหลายรูปแบบ แต่ในที่นี้จะขอแนะนำการจัดการศึกษาทางเลือกซึ่งถือว่าเป็นการจัดการศึกษาที่กำลังเป็นที่สนใจของหลายประเทศ กล่าวคือ **การศึกษาทางเลือก** เป็นการจัดการศึกษาที่ออกแบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและโรงเรียน ตลอดจนประสบความสำเร็จในการเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสได้รับและบรรลุถึงประสบการณ์ทางการศึกษาในวิธีการสอนแบบทางเลือก โดยเป็นโรงเรียนที่ให้อิสระ เสรีภาพและทางเลือกแก่ประชาชนในด้านที่ตั้ง วิธีการ ปรัชญา สื่ออุปกรณ์ ความสัมพันธ์และความคาดหวัง สะท้อนถึงคุณภาพมนุษย์เกี่ยวกับความรัก การเปิดเผย ความเป็นกันเอง ความยืดหยุ่น การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงโรงเรียนที่มีมนุษยธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนลดความล้มเหลวและอัตราการออกกลางคันให้น้อยลง สำหรับตัวอย่างของโรงเรียนทางเลือกนั้นมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับจุดเน้น ความต้องการของท้องถิ่น เช่น Charter School , Home School , Accelerated School , Corner School Magnet School , Star School , Coalition of Essential School , Waldorf School และรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย

การศึกษาตามมาตรฐานที่กล่าวมาข้างต้นนั้นอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และจะได้รับการจัดเตรียมให้มีมาตรฐานทั้งความรู้และความสามารถ จึงต้องมีการจัดเตรียมโอกาสที่จะให้ผู้เรียนสามารถบรรลุมาตรฐานที่วางไว้ หรือที่เรียกว่า **Opportunity to Learn Standards** เช่น ครูที่มีคุณภาพ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสูตรที่มีคุณภาพ นำทำทนายให้เรียนและเชื่อมโยงกับมาตรฐาน การประเมินผลที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น รวมถึงการรวบรวมและรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่า การจัดโอกาสเพื่อการเรียนรู้ตามมาตรฐานนี้เป็นการให้โอกาสผู้เรียน

ได้มีทางเลือกในการมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการศึกษา สังเกต และปฏิบัติจากทรัพยากรที่มีอยู่และจัด
หามาใหม่โดยมีการจัดเตรียมเวลาให้เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนของแต่ละทักษะ และเกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน โรงเรียนหรือที่ใดก็ตาม

@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@